

Ds 2020:16 Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (S2020/05758/SOF)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i promemorian Ds 2020:16 "Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång". Journalistförbundets remissvar begränsas till de delar av utredningen som handlar om rätten att ta del av allmänna handlingar.

Den sekretessbestämmelse som föreslås i utredningen innebär att uppgift om adress till skyddat boende eller hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende ska omfattas av sekretess om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas. Enligt Journalistförbundet riskerar bestämmelsens utformning att leda en allt för begränsad insyn i denna typ av verksamhet, vilket kommer att göra det svårt att granska verksamheten journalistiskt. Detta är något som i sin tur riskerar att påverka de boende negativt. Enligt Journalistförbundet bör insynen istället begränsas utifrån

vilken potentiell skada som kan drabba de boende på det skyddade boendet om uppgifterna lämnas ut.

Journalistförbundet avstyrker utredningen förslag om inskränkningar i meddelarskyddet.

Sekretess

Utredningen föreslår att sekretess ska gälla hos kommun eller region för uppgift om adress till skyddat boende eller hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas. Det får enligt Journalistförbundet anses finnas ett behov av att sekretessbelägga uppgifter om skyddade boenden eftersom uppgifterna kan användas av den som vill skada de boende. Samtidigt finns det också, enligt Journalistförbundet, ett intresse av insyn i den verksamhet som kommuner och privata aktörer bedriver när de erbjuder skyddade boenden. En allt för begränsad insyn kan leda till att missförhållanden inte upptäcks, vilket kan motverka syftet med de skyddade boendena.

Journalistförbundet anser att insynen bör begränsas utifrån vilken potentiell skada som kan drabba de personer som bor på det skyddade boendet om uppgifterna lämnas ut. Den reglering som föreslås i utredningen, och som bygger på hurvida syftet med verksamheten skadas, riskerar att leda till att inga eller väldigt få uppgifter lämnas ut. Det kommer göra det svårt att granska verksamheten journalistiskt, vilket i sin tur är något som påverkar de boende negativt.

Enligt Journalistförbundet är det också viktigt att till exempel uppgifter om boenden som inte längre används som skyddade boenden inte förblir hemliga efter att verksamheten avslutats. Detta är något som behöver förtydligas under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Utredningen föreslår att meddelarfrihet inte ska gälla för uppgift om adress, fastighetsbeteckning eller tomträtt om uppgifterna förekommer hos Inspektionen för vård och omsorg. För socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska meddelarfriheten inskränkas endast i fråga om annat än verkställighet av sådana beslut. Journalistförbundet delar inte utredningens bedömning att meddelarfriheten bör inskränkas. Meddelarfriheten är en viktig ventil som syftar till att ge offentligt anställda möjlighet att lämna uppgifter till media. Meddelarfriheten gör att oegentligheter kan avslöjas, vilket gynnar såväl de personer som bor på boendena som samhället i stort. Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet utredningens förslag om att inskränka meddelarfriheten.

*Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet*